

Een Neutrale Overheid

Wat is het verschil tussen een ambtenaar die een kapvergunning moet afgeven en een buitengewone ambtenaar van de burgerlijke stand die een huwelijk voltrekt. Beide ambtenaren zijn in dienst van (of benoemd bij) de gemeente en in beide gevallen vraagt een inwoner van die gemeente (tegen betaling) aan de ambtenaar om een dienst te verlenen, namelijk het afgeven van een kapvergunning of het voltrekken van een burgerlijk huwelijk. Toch blijkt er een verschil te zijn tussen beide ambtenaren. Een ambtenaar die een kapvergunning moet afgeven maar die als milieuactivist tegen het kappen van bomen is, mag de kapvergunning niet op grond van zijn eigen opvattingen weigeren. En terecht. Een vergunning wordt getoetst aan een aantal criteria en als daaraan wordt voldaan, wordt de vergunning afgegeven ongeacht de mening van de ambtenaar daarover.

Bij het voltrekken van een huwelijk, verleent een ambtenaar ook een dienst. En het gaat daarbij niet om een vrijblijvende dienst waar men ook van kan afzien: want zonder boterbriefje door een heuse ambtenaar van de gemeente, ook geen officieel huwelijk. Dit in tegenstelling tot een kerkelijk huwelijk, dat voor het trouwpaar zeker zo belangrijk zal zijn maar dat geen juridische status heeft en derhalve formeel gezien ondergeschikt is aan een burgerlijk huwelijk.

Waarom zou een ambtenaar in het geval van een huwelijk, wel ineens zijn persoonlijke opvattingen mogen laten meespelen bij het verlenen van deze dienst? Deze vraag houdt de gemoederen in gemeenteland bezig sinds in het regeerakkoord van het nieuwe kabinet aan gemeenten (weer) de mogelijkheid wordt gegeven om tegemoet te komen aan gewetensbezwaren van ambtenaren van de burgerlijke stand. Bij de invoering van het homohuwelijk is bepaald dat alleen ambtenaren die al in dienst waren en gewetensbezwaren hadden tegen het homohuwelijk, deze huwelijken niet hoefden te voltrekken. Voor alle nieuw aan te stellen buitengewone ambtenaren gold dit recht (?!) niet meer. En mijns inziens terecht! Vandaar dat het zo jammer is dat deze discussie weer opgelaaid is.

Voor iedere inwoner van Nederland moet er een plaats zijn waar een vraag, een verzoek, een vergunning etc. kan worden ingediend en waar op grond van de wet en niet op grond van de persoonlijke voorkeuren van personen, een antwoord op wordt gegeven. Deze functie hoort de overheid te hebben. De overheid hoort de verschillende opvattingen die er in onze samenleving zijn te neutraliseren, door volgens wetten en regels (die democratisch vastgesteld zijn) te handelen en niet volgens individuele voorkeuren en individuele standpunten. Voor dit laatste bestaan er voldoende mogelijkheden. Om bij het huwelijk te blijven: men kan buiten het standhuis het huwelijk kerkelijk laten inzegeningen en daarbij bepaalde opvattingen hoog houden.

Maar zodra we toelaten dat de overheid gewetensbezwaren gaat erkennen bij het uitoefenen van de functie van ambtenaar, dan is het einde zoek en worden de discussies in onze pluriforme maatschappij oneindig. Want wat geldt dan als een gewetensbezwaar en hoe zwaar mag dit wegen. Een ambtenaar die zich niet kan vinden in de wet maar deze wet wel moet toepassen bij het uitoefenen van zijn functie, rest maar een ding: een andere baan zoeken of zich neerleggen bij de wet. Het is dan ook goed dat wethouder Rozema uit Smallingerland zijn functie als ambtenaar van de burgerlijke stand heeft neergelegd nadat de gemeenteraad had uitgesproken dat gewetensbezwaren niet worden erkend. In onze gemeente is er nog geen probleem omdat wij geen weigerachtige ambtenaren hebben. Laten we hopen

dat dit zo blijft. De VVD zal zich daar in ieder geval sterk voor maken mocht het zover komen.